

de repatriëring van diegenen die niet in Indië wilden of (om medische redenen) konden blijven, te organiseren (aanvankelijk was er een groot tekort aan schepen) – dat werden van eind '45 tot eind '48 meer dan honderdduizend personen.¹

Getracht werd ook om het bedrijfsleven weer op gang te brengen – zulks was vóór de Eerste Politionele Actie nauwelijks mogelijk omdat op Borneo en in de Grote Oost en in de bezette stadsgebieden op Java en Sumatra naar verhouding maar weinig werd geproduceerd dat geëxporteerd kon worden. Van Mook had voorzien dat, hoe zich de zaken ook zouden ontwikkelen, Indië na de nederlaag der Japanners in de eerste plaats behoefte zou hebben aan door het gouvernement aangeschafte hulpgoederen en hij had het mede daarom als wenselijk beschouwd om zowel de invoer als de uitvoer in de beginperiode te doen geschieden door een overheidsinstantie: de *Netherlands-Indies Government Import and Export Organisation* oftewel de *Nigieo*. Dit lichaam, welks naam spoedig vernederlandst werd (Nederlands-Indische Gouvernements Import- en Export-Organisatie) kreeg aanvankelijk weinig goederen om uit te voeren en zijn invoer werd door de boycot in de Australische havens drie jaar lang ernstig belemmerd. Wèl kon de *Nigieo* van den beginne af beschikken over grote Amerikaanse voorraden ter waarde van ca. f 180 mln, opgeslagen in de door het Amerikaanse leger verlaten basis te Hollandia (Nieuw-Guinea), welke voorraden door het gouvernement waren gekocht.² Zij werden van meet af aan aangevuld door invoer, voor een klein deel uit Nederland (dat weinig te bieden had), voor een veel

nemingen in de veroverde gebieden hun eigendommen terugkregen. De beheerders in de Republikeinse tijd kregen daarbij vergoeding voor de door hen gemaakte beheerskosten.

¹ Toen Japan capituleerde, bevonden zich in de archipel ongeveer achthonderd Duitse burgers. Diegenen hunner die in Batavia werden aangetroffen, werden eerst op het eilandje Onrust in de Baai van Batavia geïnterneerd. Deze groep werd samen met allen die zich in de Republikeinse gebieden bevonden, in '47 naar Duitsland teruggezonden – eerder al hadden daarheen de meesten van de ca. negentienhonderd Duitse mannen kunnen terugkeren die in januari '42, komende uit hun interneringskamp op Noord-Sumatra, in een interneringskamp in Brits-Indië waren opgesloten. ² Volgens de politiefunctionaris J. P. K. van Eeoud hebben zich bij het beheer en het transport van deze voorraden grove onregelmatigheden voorgedaan. Aan de Enquêtecommissie deelde hij mee dat de twee Nederlanders die in Hollandia de directie voerden, voor zichzelf een buitensporig hoog salaris hadden bedongen en dat vier schepen met ca. 100000 ton aan goederen niet op de plaats van bestemming waren aangekomen – die goederen waren in de zwarte handel beland. (getuige J. P. K. van Eeoud, *Enq.*, dl. VIII c, p. 708–09).